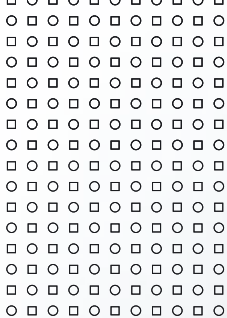

MASARYKOVA UNIVERZITA
MASARYK UNIVERSITY

Thomas DaCosta Kaufmann
Doctor honoris causa

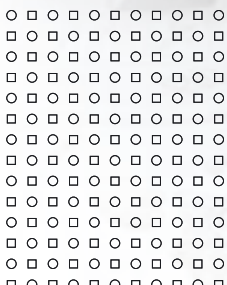

Thomas DaCosta Kaufmann

Doctor honoris causa

MASARYKOVA UNIVERZITA
12. listopadu 2013

MASARYK UNIVERSITY
12 November 2013

Životopisná data

Narozen 7. května 1948 v New Yorku (USA).

Pozice

Princeton University, Department of Art and Archaeology:

od 2007 profesor – „Frederick Marquand Professor of Art and Archaeology“

1989–07 profesor dějin umění

1983–87, 1990–91

zástupce ústavu pro pregraduální studium a starší poradce

1983–89 docent (Associate Professor)

1978–80 mladší poradce (Junior Advisor)

1977–83 odborný asistent (Assistant Professor)

Vzdělání

1977 Harvard University, Ph.D. v krásných uměních

(disertace: Variace na císařské téma: Studie o ceremoniálním umění a sběratelství v době Maxmiliána II. a Rudolfa II. – vedoucí: James S. Ackermann)

1972 Warburg Institute, University of London, M. Phil.

(disertace: Teorie světla v renesančním umění a vědě – vedoucí: Ernst H. Gombrich)

1970 Yale University, M.A. (ukončení *with Honors*, v oboru historie)

1970 Yale University, B.A. (ukončení *summa cum laude with exceptional distinction*, v oborech historie, umění a literatura)
Collegiate School, New York (*valedictorian*)

Hostující profesor

1980 University of Pennsylvania, Ústav dějin umění

1985–86, 1989–90

Freie Universität Berlin

1985–1986

Zentralinstitut für Kunstgeschichte, Mnichov

1994 Max Planck-Gesellschaft, Forschungsschwerpunkt Geschichte und Kultur

Ostmitteleuropa (dřívější Akademie der Wissenschaften), Berlín

1994 Humboldt Universität, Berlín

2008 School of Art Institute of Chicago, letní seminář v teorii umění

2010 Univerzita San Marino, Historický ústav

Vyznamenání a jiná ocenění (výběr)

2013 Kunsthistorisches Institut-Max Planck Institut, Florencie, čestný vědecký host

2013 American Academy in Berlin, „Nina Maria Gorissen Fellow“ v oboru historie (tzv. Berlínská cena)

2010 (slavnostní předání 2011) Technische Universität, Drážďany, čestný doktorát (Doctor phil. h. c.)

2010 Netherlands Institute for Advanced Study, Fellow

- 2007 Akademie věd České republiky, Medaile Františka Palackého za zásluhy ve společenských vědách
- 2005 Halecki Lecturer, 10. výroční přednáška, Geisteswissenschaftliches Zentrum Ostmitteleuropa (GWZO), Lipsko
- od 2004 National Committee History of Art, USA (viceprezident 2008–2012)
- 2004–07 College Art Association of America, zvolený do představenstva
- 2003–04 National Endowment for the Humanities, Římská cena pro studia raného novověku
- 2003 Královská švédská akademie věd, zvolený člen
- 2003 Rand Lecturer (prestižní přednáškový cyklus), University of North Carolina, Chapel Hill
- 2000 Polská akademie věd, zvolený zahraniční člen
- 1999–00 Getty Research Institute, Fellow
- 1998 Benenson Lecturer (prestižní přednáškový cyklus), Duke University
- 1997 Královská (Vlámská) akademie věd, Belgie, zvolený člen
- 1993–94 Guggenheim Foundation, Fellow
- 1994 Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel, hostující badatel
- 1992–96 nominován pro Fulbright National Council; katedra: Umění a hudba, 1996
- 1985–86 Alexander von Humboldt-Stiftung, Fellow
- 1988 Jan Mitchell Prize, pro přínos ke studiu a porozumění krásným uměním (cena za nejlepší knihu o dějinách umění napsanou v anglickém jazyce)
- 1988 Asociace severoamerických vydavatelů (Association of American Publishers), cena za excelenci v publikování v kategorii umění, literatura a jazyk
- 1982 American Council of Learned Societies, Senior Fellowship
- 1977 American Council of Learned Societies, Social Science Research Council, cena za disertaci

A řada dalších univerzitních a školských ocenění

Organizace výstav

- 2010–11 výstavy „Hans Von Aachen“ – člen vědeckého výboru: Suermondt-Museum Ludwig, Aachen, Kunsthistorisches Museum Wien, a Správa Pražského hradu, Praha
- 2006–07 výstava „Arcimboldo 1526–1593“ – člen přípravného výboru: Kunsthistorisches Museum, Wien, a Palais Luxemburg, Paris
- 1998 výstava „Weltharmonien“ – konzultant a člen vědeckého výboru „Heinrich Junius“: Herzog Anton Ulrich Museum, Braunschweig a Praha
- 1999–00 výstavy „Adriaen de Vries“ – člen přípravného výboru, Stockholm, National Museum, Amsterdam, Rijksmuseum, Los Angeles, Getty Museum
- 1998–99 výstava „Land of The Winged Horseman“ – kurátor-konzultant: Walters Art Gallery, Baltimore (rovněž v Chicagu, 1999–2000)
- 1998 výstava Rady Evropy „1648: Krieg und Frieden in Europa“ – poradce a spoluautor: Westfälisches Landesmuseum, Münster
- 1997 výstava „Rudolf II. a Praha“ – poradce a spoluautor: Správa Pražského hradu

- 1989–90 výstava „Central European Drawings, 1680–1800. A Selection from American Collections“, hostující kurátor: Art Museum, Princeton University, a The Art Museum, University of California, Santa Barbara
- 1988–89 výstava „Kunst und Kultur in Prag um 1600“ – poradce a spoluautor: Kunsthistorisches Museum, Wien
- 1987 výstava „Effetto Arcimboldo“ – člen vědeckého výboru a spoluautor: Benátky, Palazzo Grassi
- 1982–83 výstava „Drawings from the Holy Roman Empire, 1540–1680: A Selection from North American Collections“ – hostující kurátor: Art Museum, Princeton University, National Gallery of Art, Washington, D.C., a Carnegie Institute, Pittsburgh

Komise, poradenství, předsednictví mezinárodních sekcí (výběr)

- od 2008 International Committee of the History of Art, „membre titulaire“
- od 2008 European Research Council Fellowships, volitel
- 2008 International Congress of the History of Art, Melbourne, spolupředseda sekce
- 2006 International Colloquium podpořené prostřednictvím Comité International de l'histoire de l'art, J. P. Getty Museum, Malibu, California, spolupředseda sekce
- 2006–09 Radcliffe Institute Fellowships (Harvard University), volitel
- od 2004 National Committee of the History of Art, USA (od 2008 viceprezident)
- 2004–08 College Art Association, představenstvo
- od 2003 Renaissance Society of America, reprezentant oboru germánská studia
- 2001–06 Advisory Committee, Educational Testing Service, Art History Advanced Placement Exam, Chair 2005–2006
- 2000 International Congress of the History of Art, London, spolupředseda sekce
- 1997 mezinárodní konference „Rudolf II. a Praha“, Praha – předseda sekce a vyzvaný mluvčí závěrečného projevu
- od 1997 Herder Institut, Marburg, Německo – člen vědecké rady
- 1996 mezinárodní konference o třicetileté válce, Nijmegen a Kleve, předseda sekce a mluvčí
- 1993–97 American Academy in Berlin, člen rady
- 1992–95 CIES (Fulbright) Fellowships, volitel
- 1990–91 Soros Fellowship, National Gallery of Art Washington, volitel
- 1989 mezinárodní sympozium „Kunst und Kultur in Prag um 1600“, Kunsthistorisches Museum, Wien, předseda sekce a mluvčí
- 1989 sympozium „The Art and Culture of Central Europe in the Eighteenth Century“, Princeton University, organizátor
- od 1987 Committee for Renaissance Studies, Princeton University (předseda 1990–1993)
- 1987–90 American Council of Learned Societies, Senior Fellowships, volitel
- 1987 mezinárodní sympozium „Umění a kultura na dvoře Rudolfa II.“, Národní galerie v Praze, předseda sekce a mluvčí
- 1985–90 příprava smlouvy mezi American Council of Learned Societies a Československou akademií věd, poradce a vyjednávač
- 1986–88 Newcombe Fellowships, Woodrow Wilson Foundation, volitel
- 1985–91 J. P. Getty Center for the Arts and Humanities, konzultant

- 1982 příprava kulturní smlouvy mezi American Council of Learned Societies a Polskou akademií věd, poradce a hlavní vyjednávač (v letech 1987–1989)
- 1982 symposium „The Culture of the Holy Roman Empire“, Princeton University, organizátor
- od 1980 Art Association, USA, výroční setkání: předseda sekcí – 1980, 1984, 1988, 1993, 2000, 2004, 2009, 2011; mluvčí – 1977, 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003, 2010.

Kromě toho velké množství tzv. „keynote lectures“, členství v řadě habilitačních, doktorských a výběrových komisích v Německu, Austrálii, USA a jinde

Vydané knižní publikace

- Arcimboldo: Visual Jokes, Natural History, and Still-Life Painting.* Chicago and London, University of Chicago Press 2009.
- (Ost-)Mitteleuropa als Kunstgeschichtsregion?* Leipzig, Leipziger Universitätsverlag 2006.
- Painterly Enlightenment. The Art of Franz Anton Maulbertsch, 1724–1796.* Chapel Hill and London, University of North Carolina Press 2005.
- Central European Drawings in the Crocker Art Museum, Sacramento.* London, Harvey Miller Publishers 2004.
- The Eloquent Artist. Essays on Art, Art Theory and Architecture, Sixteenth to Nineteenth Century.* London, Pindar Press 2004.
- Toward a Geography of Art.* Chicago and London, University of Chicago Press 2004.
- Court, Cloister, and City. The Art and Culture of Central Europe, 1450–1800.* London, Weidenfeld and Nicolson, and Chicago, University of Chicago Press, 1995 (2. vydání, paperback, 1997).
- [německy] *Höfe, Klöster, Städte. Kunst und Kultur in Mitteleuropa, 1450–1800.* Dumont Verlag, Köln am Rhein – Wissenschaftliche Buchgesellschaft. Darmstadt, 1998.
- [francouzsky] *L'art en Europe Centrale.* Paris, Flammarion, 2001.
- The Mastery of Nature. Aspects of Art, Science, and Humanism in the Renaissance.* Princeton, Princeton University Press 1993.
- [japonsky pod odlišným názvem] *Empire of Curiosity.* Tokyo, Kousakusha 1995.
- Central European Drawings, 1680–1800. A Selection from American Collections,* Princeton, Princeton University Press 1989.
- The School of Prague. Painting at the Court of Rudolf II,* Chicago and London, University of Chicago Press, 1988 (rozšířené vydání původně francouzského textu *L'école de Prague*, oceněné Mitchellovou cenou roku 1988).
- L'école de Prague. La peinture à la cour de Rodolphe II.* Paris, Flammarion 1985.
- Art and Architecture in Central Europe, 1550–1620. An Annotated Bibliography,* Boston, G. K. Hall 1988.
- [revidované a rozšířené vydání, editované spolu s Heinerem Borggrefem a Thomasem Fusenigem, Marburg, Jonas 2003]
- Drawings from the Holy Roman Empire, 1540–1680: A Selection from North American Collections.* Princeton, Princeton University Press 1982.
- Variations on the Imperial Theme in the Age of Maximilian II and Rudolf II.* New York and London, Garland (Outstanding Dissertations in the Fine Arts) 1978.

Publikace editované

(spolu s Catherine Dossin a Béatrice Joyeux-Prunel) *Circulations: Writing the Global History of a Globalized Art*, v tisku pro 2014.

(spolu s Michaelém North) *Mediating Netherlandish Art and Material Culture in Asia*, Amsterdam, Amsterdam University Press, and Chicago and London, University of Chicago Press, v tisku pro 2014.

(spolu s Elizabeth Pilliod) *Time and Place: The Geohistory of Art*, Aldershot and Burlington, Vt., Ashgate 2005.

Art Flamand et Hollandais Belgique et Pays Bas 1520–1914 (generální editor a autor hlavní sekce o obrazových uměních) Paris, Citadelles et Mazenod, 2002.

(hlavní editor) *Oxford Bibliographies in Art History*, 2013.

[<http://www.oxfordbibliographies.com/obo/page/art-history>]

Kromě toho mnohé studie, eseje a recenze v recenzovaných časopisech; celkem přes 200 článků na rozličná témata

Kontakt

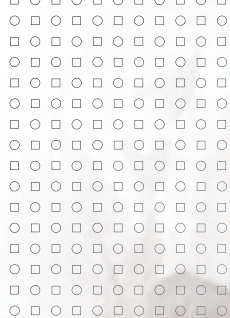
Thomas DaCosta Kaufmann

146 Mercer Street

Princeton, N.J. 08540

e-mail: kaufmann@princeton.edu

Laudatio

Jiří Kroupa

Jistě mnoho z nás, kteří jsme přítomni zde na tomto shromáždění akademické obce Masarykovy univerzity a přitom přicházíme z prostředí velmi různých badatelských oborů, si vzpomene na okamžiky setkání a na čas moudrých rozhovorů s velkými osobnostmi svých vlastních badatelských oborů. Často si přejeme, aby onen čas netrval pouze okamžik, ale aby byl zachycen prostřednictvím něčeho trvalejšího – něčeho, co může onu chvíli připomínat i v pozdějších časech. Něčím takovým je jistě nejvyšší ocenění – čestný doktorát, který naše „alma mater“ uděluje mimořádným osobnostem vědeckého a akademického společenství. Je proto pro mne velkou poctou, jestliže vám mohu takovou osobnost dnes představit.

Profesor Thomas DaCosta Kaufmann, nositel profesury Fredericka Marquanda pro umění a archeologii na Univerzitě v Princetonu, patří ke světově nejvýznamnějším historikům v oblasti dějin raně novověkého umění, především pak evropského malířství doby renesance, manýrismu a baroka. Významný podíl na jeho oborovém zaměření má zejména výzkum středoevropského umění, zvláště pak umění na podivuhodném a magickém dvoře císaře Rudolfa II. v Praze. Jeho okruh zájmů je ovšem mnohem širší: zahrnuje totiž nejen umění v prostředí Čech a Moravy, ale stejně tak v barokním Podunají, Nizozemí, v severní Itálii a ve skandinávských zemích. Dosud je autorem čtrnácti významných knižních monografií, řady výstavních katalogů, velkého počtu odborných studií a ohromujícího množství vyzvaných, akademických i veřejných přednášek. Je členem Vlámské královské akademie věd, Švédské královské akademie věd a Polské akademie věd. U nás byl prvním zahraničním nositelem medaile Františka Palackého, kterou uděluje Akademie věd České republiky za přínos ve společenských vědách. Za všemi těmito významnými poctami se přitom skrývají nejen jeho četná výzkumná studia, ale též jeho činnost univerzitního profesora a zprostředkovatele badatelské spolupráce na poli humanitních věd.

Thomas DaCosta Kaufmann vystudoval kulturní dějiny a dějiny umění na severoamerické Yaleově univerzitě (Yale University). Poté odešel na čas do Londýna, kde pracoval ve Warburgově institutu na disertační práci o renesančních teoriích světla v umění a ve vědě pod vedením Ernsta H. Gombricha, zjevně nejvýznamnějšího světového historika umění 20. století. Po absolutoriu roku 1972 se vrátil do USA a začal připravovat svou doktorskou práci na Harvardově univerzitě u Jamese Ackermanna: opět u jedné z klíčových postav mezinárodního dějepisu umění 20. století. Roku 1977 nakonec přешel na Univerzitu v Princetonu a zde působí jako profesor dějin umění od roku 1989 dodnes.

Svou badatelskou kariéru začal výzkumem středoevropské renesanční a barokní kresby v severoamerických sbírkách: roku 1982 organizoval v Princetonu výstavu kreseb z období 1540–1680. Posléze na ni roku 1989 navázal obdobnou výstavou pro období 1680–1800. Obě expozice byly tehdy doprovázeny velkými monografickými katalogy, které představily nový pohled na kreslířské umění ve střední Evropě raného novověku. Současně s tím se však začal Kaufmann důsledněji zabývat manýristickým uměním na pražském dvoře Rudolfa II. V této době se dostal do úzkého kontaktu především s pražským Ústavem dějin umění Akademie věd. Výsledkem jeho studií se stala monografie „*The School of Prague. Painting at the Court of Rudolf II*“. Kaufmann v této práci poukázal na umělecké

kvality děl mezinárodní skupiny umělců, která pracovala pod císařskou patronací v Praze. V severní Americe tato monografie získala několik prestižních ocenění (např. Mitchell Prize pro nejlepší knihu o výtvarném umění v anglickém jazyce).

Kaufmannova kniha o rudolfínském umění a jeho další publikace a články o tomto období byly v českém a středoevropském prostředí pozorně sledovány, a tak není divu, že se stal vítaným spolupracovníkem všech dosavadních výstav o umění doby Rudolfa II. u nás i v zahraničí. Výborná znalost středoevropského uměleckého prostředí v raném novověku přitom profesora Kaufmanna vedla dále ke srovnávacímu výzkumu architektury, sochařství a malířství v širokém regionálním záběru. Tak vznikla roku 1995 jeho monografie „*Court, Cloister, and City. The Art and Culture of Central Europe, 1450–1800*“, jejíž význam spočíval mimo jiné i v tom, že byla vydána v době obnoveného zájmu o výzkum středoevropské a podunajské kultury v raném novověku. Není divu, že se stala velmi citovanou publikací nejen u nás, ale i v německém a rakouském odborném prostředí.

Odtud vedla Kaufmannova cesta k jeho současným badatelským tématům. Kontakty s rakouským a moravským výzkumným prostředím se mu staly podstatným zdrojem pro velmi fundovanou a inspirativní knihu „*Painterly Enlightenment*“ o umělecké tvorbě vídeňského pozdně barokního freskaře Franze Antona Maulbertsche. Jeho umělecká díla Kaufmann studoval zejména v prostoru pozdně barokní a osvícenské Moravy. Na druhé straně, jeho zájem o sledování širších nadnárodních kulturních identit v Podunají a rovněž ve Skandinávii, v Pobaltí a v Jižní Americe vyústil roku 2004 v rozsáhlou úvahu „*Toward a Geography of Art*“. To je ostatně téma, jemuž se věnuje ve svých studiích a přednáškách dodnes ve smyslu zkoumání toho, zda existuje možnost vybudovat novou geografii dějin umění, případně postihnout globální rozměr umělecké tvorby, vycházející z konkrétních míst a historických situací.

Povědomí o Kaufmannových studiích je v mezinárodní uměleckohistorické komunitě mimořádné. Je to dáno jistě tím, že on sám svým výzkumem i svou přednáškovou aktivitou významně posiluje vědomí univerzality studia dějin umění v celosvětovém kontextu. Činí tak jednak svými pobyty na akademické, muzejní i univerzitní půdě takřka po celém světě, jednak svou aktivitou v rámci mezinárodní společnosti Comité international d'histoire de l'art (CIHA). V jeho stálém zájmu o globální pozici dějin umění ve světě a v jeho úsilí o poznání dění ve světové uměleckohistorické komunitě lze zjevně nalézt odkaz na tradice raně novověké „*république des lettres*“. Ono sousloví republiky vzdělanců se objevilo asi poprvé roku 1417 v dopise, který napsal benátský humanista Francesco Barbaro florenťanu Poggiovu Bracciolinimu. Ten v něm chválil Poggiovu badatelskou práci a zdůrazňoval její význam ve prospěch širokého humanistického společenství. Dodal přitom, že výsledky Poggiových studií „*huius litterariae republicae plurima adjumenta atque ornamenta contulerunt*“. Totéž můžeme říci stejně tak o pracích Kaufmannových, neboť ty představují vpravdě rovněž podstatné pomůcky a současně ozdoby vědeckého uměleckohistorického společenství. V tom oddílu tradiční „*république des lettres*“, jehož součástí jsou i české země, vykonal Thomas DaCosta Kaufmann velmi mnoho jak pro poznání historie umění v širším středoevropském prostředí, tak v šíření uměleckohistorického a historického vědomí ve spolupráci s Akademií věd České republiky i se středoevropskými univerzitními institucemi.

Udělením titulu doctor honoris causa (dr. h. c.) v oboru dějiny umění Thomasi DaCostu Kaufmannovi u příležitosti jeho životního jubilea proto Masarykova univerzita oceňuje zejména jeho zásluhy o mezinárodní šíření a zvýšení prestiže disciplíny dějiny umění s podstatným zřetelem na dějiny raně novověkého umění evropského, jakož i jeho zásluhy o rozvoj vědecké spolupráce mezi severoamerickým a naším univerzitním a akademickým prostředím.

V Brně, dne 9. 10. 2013

prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc.

Seminář dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Proslov

Thomas DaCosta Kaufmann

„Morava volá.“ Volba tohoto motta značí něco zcela jiného než to, co zamýšlela jistá politická strana, když použila podobné zvolání na volebním plakátu při svém usilování o nezávislost během rozdělení Československa před dvěma desítkami let. Morava a její hlavní město Brno ve mně evokují kosmopolitní antitezi nacionalistického provincialismu. Morava je ale také více než markrabství, ona česká země, ležící na křižovatce mezi mnoha státy. Vskutku, poprvé mne sem přivedly otázky týkající se pouze středoevropského umění a kultury, jejich následné interpretace mne však poté nasměrovaly na stále se prohlubující intelektuální pouť, vedoucí v konečném důsledku k dějinám umění celosvětovým.

„Morava volá“ tak představuje příhodnou metaforu pro místo tohoto regionu v mém životě, neboť právě Morava mne volá již dlouho. Jinak by se mohlo zdát dosti zvláštní, že tu stojím coby první zahraniční historik umění, kterému se od této ctihodné instituce dostává tohoto ocenění. Na rozdíl od mnoha jiných, které Masarykova univerzita poctila čestným doktorátem, nemám ani české rodiče ani žádné jiné české předky, ba dokonce nemám ani jednoho příbuzného ve střední či východní Evropě. (I když bych o to teď velmi stál!)

Má praprababička byla sice již pohřbena na území dnešního New York City, ale když jsem se o sto let později na Manhattanu narodil já, bez ohledu na své příjmení jsem vyrůstal bez znalosti němčiny. Kolem roku 1630 založili holanďští přistěhovalci v tehdejší New Amsterdamu školu, ve které se i poté, co bylo město Angličany přejmenováno na New York, vyučovalo v nizozemštině, a to až do roku 1770. Počínaje rokem 1950 jsem do této školy dvanáct let docházel i já a myslím, že čas strávený v blízkosti tak bohaté kulturní tradice bezpochyby přispěl k formování mého celoživotního zájmu o historii. Zájem o sedmnácté století jistě také zapříčinil mé okouzlení evropskými dějinami raného novověku od patnáctého do osmnáctého století. Třicetiletá válka, trvající od roku 1618 až do roku 1648, která tak těžce postihla Moravu, mne fascinovala od sedmi let, kdy jsem s vojáčky na hraní sváděl imaginární bitvy. Když mi bylo čtrnáct, napsal jsem článek o výbojích švédských armád pod vedením Gustava Adolfa, který, jak zde všichni víte, v roce 1645 se švédským vojskem obléhal neúspěšně Brno. Za důležitou považuji také skutečnost, že mne otec vzal poprvé s sebou do Evropy, když mi bylo jedenáct let. Chtěl mi dopřát stejnou zkušenost, které se dostalo v témže věku jemu, když v roce 1913 také s rodiči poprvé navštívil Evropu. Ještě dnes si doma prohlížím fotografii z roku 1959, jak stojíme před fontánou zdobenou napodobeninami soch Adriana de Vries na nádvoří dánského hradu Frederiksborgu. O mnoho let později jsem o tomto holandském rodákovi, který sloužil u Rudolfa II. i Albrechta z Valdštejna, publikoval několik esejů – sémě bylo zřejmě již tehdy tajně zaseto.

Po škole jsem získal bakalářský a magisterský titul v oboru kulturní a intelektuální historie na Yaleově univerzitě. Mé první významnější práce se týkaly kulturního přenosu a zpochybňování teze o autochtonním duchovním vývoji; to se už tehdy začal u mne projevovat zájem o vztahy napříč kulturami a o pohyb myšlenek. K univerzitním předmětům lze přičíst i vliv tří roků strávených prací v Metropolitním muzeu umění v New Yorku, které ve mně dokázaly probudit vášně pro muzea a dějiny umění. Kombinace těchto zájmů mne zavedla do londýnského Warburgova institutu, abych se tam zabýval něčím, co bylo nazýváno

sduženými historickými studiemi o renesanci. I když jsem během pobytu na Warburgově institutu potkával řadu vědců původem ze střední Evropy, sám jsem se tomuto regionu zatím nevěnoval. Krom toho, že Warburg velice podporoval překračování disciplinárních i národnostních hranic, ve mně tento institut probudil zájem o vztah umění a vědy, tedy vztah, který je s mojí vědeckou prací od té doby nerozlučně spjat. Nedlouho nato mne fascinace souvztažnostmi mezi uměním a okultními a vědeckými zájmy na dvoře Rudolfa II., respektive touha poznat stopy, které v Praze působení císařského dvora zanechalo, poprvé před čtyřiceti lety přivedla do Československa.

Toto však mimo jiné probíhalo v období studené války, kdy se vztahy východu a západu daly označit za opravdu chladné. Když jsem začínal s disertačním výzkumem na Harvardově univerzitě, který se týkal zejména sběratelství, slavnostních aktů a symbolismu u dvou habsburských císařů, nedostal jsem v Československu povolení k pobytu delšímu než třicet dní, a musel jsem tedy žít ve Vídni, a to nikoli proto, že se zde nachází zásadní sbírky a archivy s materiály o rakouských Habsburcích. Do Brna a na Moravu jsem se poprvé dostal na podzim roku 1974. Mezi důvody, které mne sem přitahovaly, patří samozřejmě materiály uměleckohistorického významu, které se zde nachází: mimo jiné kniha kreseb z dietrichsteinských sbírek, monumentální stáje Fischera z Erlachu v Lednici a fresky Františka Antonína Maulbertsche; to vše patřilo k mé tehdy nově objevené a i dnes stále trvajícím vášni. Od té doby mne Morava přitahovala neustále: během svého rozsáhlého putování po střední Evropě jsem v tomto regionu cestoval snad nejintenzivněji.

Rozsah, estetická kvalita a historický význam toho, co je zde a také obecně ve zbytku střední Evropy k nalezení, mne neustále překvapuje. Dokonce i teď, když je cestování tak snadné, si je pouze málokterý cizinec vědom toho, že i mimo Prahu, tedy mimo největší turistické centrum, je i jinde v České republice stále co objevovat. Na svých prvních návštěvách jsem se divil, proč mne nikdo nikdy o ničem v tomto regionu neučil a proč jsem se o zdejších úžasných památkách a uměleckých dílech nebyl s to dočíst v žádném západoevropském jazyce.

Uvědomil jsem si, že s železnou oponou byl zřejmě zatažen i jakýsi závoj nevědomosti, a tedy že znalosti o této oblasti a o významu zdejšího umění a kultury je třeba aktivně šířit. I v této zemi bylo třeba položit základy pro budoucí vědeckou práci. Po dokončení disertační práce jsem tedy značně rozšířil rozsah svého výzkumu a začal se věnovat studiu malířů činných na pražském dvoře císaře Rudolfa II., vládnoucího od roku 1576 do roku 1612. Katalog zahrnující veškeré obrazy z tohoto období tehdy chyběl a to, že kniha vyšla v roce 1985 nejprve ve francouzštině a až později v revidovaném anglickém vydání, lze beze zbytku považovat za jistý příznak tehdejší lhostejnosti. Přes rezervovanost ze strany anglofonních akademických editorů byla však kniha velmi dobře přijata. Ze poslední nastal nebývalý rozmach rudolfinských studií snad ani není třeba připomínat.

Při práci na tomto projektu jsem se taktéž pokusil vytvořit korpus kreseb, který by mi umožnil doložit, že umění střední Evropy je možné studovat i na západní polokouli. Procestoval jsem Severní i Jižní Ameriku a hledal zejména středoevropské kresby (neboť ty jsou právě nejčastějšími součástmi amerických sbírek). Tento výzkum přinesl své ovoce; krom dvou přehledových výstav, včetně katalogů kreseb ze šestnáctého a osmnáctého století a soupisu středoevropských kreseb v Severní Americe, se podařilo vydat i katalog ke sbírce v kalifornském Sacramentu, která je nejstarší svého druhu na západní polokouli a jejíž součástí jsou i kresby málo známých moravských umělců. Tyto katalogy vyžadovaly stanovení jistých kategorií, a tak jsem přišel s *Kresbami Svaté říše římské*, což je pojem,

kteřý se časem etabloval, a se *Středoevropskou kresbou*, což se též ujalo. Studium kreseb mne taktéž přivedlo do moravských sbírek; na počátku osmdesátých let jsem v Brně navázal kontakty s Jiřím Kroupou, tehdejšími kurátorem Moravské galerie a nyní profesorem na Masarykově univerzitě.

Eseje a recenze však k vytvoření rozsáhlejších základů nestačily. Zpracoval jsem tedy anotovanou kritickou bibliografii středoevropské uměleckohistorické literatury šestnáctého a sedmnáctého století, která vyšla poprvé v roce 1988 a následně v upraveném vydání o patnáct let později. Krátce poté se mi naskytla úžasná příležitost. Britský nakladatel vídeňského původu Baron Weidenfeld se tehdy snažil svoji rodnou střední Evropu uchránit od propadu v zapomnění a objednal si zpracování všeobecných kulturních dějin umění ve střední Evropě od roku 1450 do roku 1800. Jeho touha znovu etablovat střední Evropu v celoevropském kontextu se pak s rozšířením NATO a úspěchem Evropské unie stala skutečností. Za těchto okolností tedy vznikla publikace *Dvůr, klášter a město. Umění a kultura střední Evropy 1450–1800*, která se tak stala prvním všeobecným přehledem po více než jednu generaci. Kniha vyšla nejprve v angličtině v roce 1995 a následně v revidovaném německém vydání a francouzském překladu.

Od doby, kdy jsem knihu začínal psát, se politická situace výrazně změnila a potvrzovalo se, že vědeckou práci je třeba provádět v širším kontextu. Dlouhodobě jsem usiloval o vytváření mezinárodních akademických kontaktů, což bylo obzvláště důležité během často vypjatých osmdesátých let. Nejenže před sametovou revolucí nesměli významní vědci jako například historik umění Pavel Preiss nebo historik Josef Válka učit na univerzitě, ale s výjimkou Brna nebylo uměleckohistorickým pracovištěm ani dovoleno přijímat nové studenty. Pomáhal jsem s vypracováním první oficiální dohody mezi Americkou radou učených společností a polskou a československou akademií věd. Atmosféra počátečních jednání s ředitelem tehdejšího akademického Ústavu dějin a teorie umění byla vskutku jedinečná, neboť schůzky probíhaly tajně v soukromém pražském bytě. Když se pak ke mně v Praze u oběda překvapivě přitočil americký generální konzul z Vídně, podívoval jsem se, že tento mluvívá tak otevřeně a nahlas; až později jsem pochopil proč, tomu tak bylo, neboť byl sám chycen při předávání materiálů sovětským agentům. Předpokládám, že mne si tehdy přišel také obhlédnout. Brzy poté se však hranice otevřely a koncem roku 1989 se mi podařilo pozvat pět československých vědců včetně prof. Kroupy na konferenci v Princetonu.

Ač se za čtvrt století, které od té doby uběhlo, v tomto regionu mnohé změnilo, kulturní dědictví Moravy nepřestává rezonovat. Po několika svazcích sebraných esejů jsem sepsal první cizojazyčnou monografii o Františku Antonínu Maulbertschovi, jehož nejlepší malířská díla se nacházejí právě na Moravě. Masarykově univerzitě pak patří dík za výraznou pomoc se získáváním obrazové dokumentace provázející vydání této knihy. Stejně tak bych rád podotkl, že si velice vážím toho, že jsem se mohl zúčastnit oslav znovuotevření tří desítek let zavřeného kostela v Dyji u Znojma a následně o něm s brněnskými kolegy vydat drobnou knížku.

Svoji vlastní knihu jsem nazval *Painterly Enlightenment (Osvícenství malbou)*, což vnímám jako pojem s mnoha podtexty. Zájímavost moravské kultury byla do jisté míry předurčena jejím umístěním ve středu Evropy, kde se v minulosti setkávali lidé mnoha etnik a vyznání, aby sdíleli své myšlenky a vzájemně se podělili o své představy o umění a architektuře. Myšlenky, ale i lidé pocházející z Moravy měli obrovský vliv i jinde ve světě: stačí se podívat kupříkladu na dílo Sigmunda Freuda. V osmnáctém století se „Moravští bratři“ (tj. představitelé Jednoty bratrské) usadili nedaleko od místa, kde nyní žijí. Krom toho, že první pojednání

o teorii a historii umění na západní polokouli sepsal jistý Moravský bratr ve městě Bethlehem ve státě Pensylvánie, byly v téže městě sestaveny první klávesové hudební nástroje ve Spojených státech a musím říct, že si velice vážím toho, že vlastním moderní cembalo vyrobené v Pensylvánii právě jedním Moravem. Z nedávných příchodů bych rád jmenoval v Princetonu zesnulého pražského rodáka, německého univerzitního profesora Paula Frankla, jehož rodina pocházela z Moravy a který těsně před svou emigrací do Princetonu vydal v roce 1938 své životní dílo *Das System der Kunstwissenschaft* v tehdy ještě svobodném Brně.

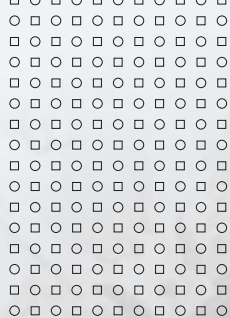
Tato témata patří k historiografii dějin umění, o které jsem v Brně přednášel a publikoval, ale naznačuji i něco dalšího. K pochopení kultury této oblasti nestačí vzít v úvahu jedinečný historický kontext a historiografii. Porozumění složitým kulturním dialogům probíhajícím v rámci střední Evropy často vyžaduje zakotvení otázek v širším rámci. Ve střední Evropě se často setkáváme se složitými kulturními i náboženskými rozdíly a zabýváme se oblastmi, které jsou do značné míry stranou uměleckohistorického kánonu. Bylo tedy nutné zvážit, jaké prostorové a časové kategorie a koncepty jsou v této situaci vhodné. Otázky identity, šíření, kulturní výměny, cirkulace, center a periferií vyústily v otázky geografické. Kromě Habsburků na východě jsem se začal zajímat i o obě „habsburské Ameriky“, paralelní periferie na západě. Od otázek prostoru a místa jsem se dostal k problematice geografie umění, o které jsem následně publikoval eseje, brožuru a knihu; krom toho jsem též spolupracoval s Elizabeth Pilliod na vydání knihy o geohistorii umění.

Otázky prostorové dimenze, otázky takového druhu, jako je kulturní výměna a cirkulace, dotýkající se místa evropského umění a architektury ve světě, nastolují další, ještě obsáhlejší témata. Otázky kulturní výměny, obchodu, náboženského vyznání, reformace, válečné kořisti, sběratelství a podobně, ke kterým jsem se poprvé dostal díky svému zájmu o kulturní historii města Brna a Moravy, jdou pak ještě dále. V posledních letech se tedy zabývám dějinami umění ve světovém či globálním měřítku. Spolu s Elizabeth Pilliod teď píšeme světové dějiny umění.

Chtěl bych na závěr říct: doufám, že zvolání, které jsem slyšel já, vyslyší i jiní. V rámci výuky se snažím povzbuzovat mezinárodní zájmy a předávat kontakty nové generaci. Minulý rok jsem Moravu navštívil s celým seminářem. Pro studenty z Princetonu to byl nezapomenutelný zážitek, a to nejen díky památkám, ale i proto, že se zde setkali se svými vrstevníky z Masarykovy univerzity a spolu se účastnili sympozia, jehož výsledky jsou dokonce už i vydány. Doufám, že tato komunikace bude fungovat i nadále v budoucnu, kdy můj hlas bude už jen vzdálenou ozvěnou. Morava volá.

Děkuji vám velice za pozornost.

Curriculum Vitae

Born on 7 May 1948 in New York, NY (USA).

Employment

Princeton University, Department of Art and Archaeology:

2007–present

Frederick Marquand Professor of Art and Archaeology

1989–07 Professor

1983–87, 1990–91

Department representative

1983–89 Associate professor

1978–80 Junior advisor

1977–83 Assistant professor

Education

1977 Harvard University, Ph.D. in Fine Arts

Dissertation: “Variations on the Imperial Theme: Studies in Ceremonial Art and Collecting in the Age of Maximilian II and Rudolf II” (supervisor: J. S. Ackerman)

1972 Warburg Institute, University of London, M.Phil.

Dissertation: “Theories of Light in Renaissance Art and Science” (supervisor: E. H. Gombrich)

1970 Yale University, M.A. with honours in History

1970 Yale University, B.A. summa cum laude with exceptional distinction in History, the Arts and Letters

Collegiate School, New York, valedictorian

Visiting professor

1980 University of Pennsylvania, Department of Art History

1985–86, 1989–90

Free University of Berlin

1985–86 Zentralinstitut für Kunstgeschichte, Munich

1994 Max Planck-Gesellschaft, Forschungsschwerpunkt Geschichte und Kultur Ostmitteleuropa (former Academy of Sciences), Berlin

1994 Humboldt University, Berlin

2008 School of the Art Institute of Chicago, Summer Art Theory Seminar on Globalization

2010 University of San Marino, History Department

Awards and other distinctions (selected)

2013 Kunsthistorisches Institut in Florenz-Max Planck Institut, Wissenschaftlicher Gast

2013 American Academy in Berlin, Nina Maria Gorissen Fellow in History (Berlin Prize Fellowship)

2010 Technical University, Dresden, honorary doctorate (Dr. phil. h.c., ceremony in 2011)

- 2010 Netherlands Institute for Advanced Study, fellow
- 2007 F. Palacký Honorary Medal for Merit in Social Sciences, Academy of Sciences of the Czech Republic
- 2005 Halecki Lecturer, 10th anniversary celebration of the Geisteswissenschaftliche Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas (GWZO), Leipzig
- 2004–present National Committee History of Art, vice-president 2008–2012
- 2004–07 College Art Association of America, elected to board of directors
- 2003–04 National Endowment for the Humanities, Rome Prize Fellowship for Early Modern Studies
- 2003 Royal Swedish Academy of Sciences, elected member
- 2003 Rand Lecturer (Distinguished Lecture Series), University of North Carolina, Chapel Hill
- 2000 Polish Academy of Sciences, elected foreign member
- 1999–00 Getty Research Institute, fellow
- 1998 Benenson Lecturer (Distinguished Lecture Series), Duke University
- 1997 Royal Flemish Academy of Sciences, Belgium, elected associate member
- 1993–94 Guggenheim Foundation Fellowship
- 1994 Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel, visiting scholar
- 1992–96 Nominated to Fulbright National Council, chair, Art and Music, 1996
- 1985–86 Alexander von Humboldt-Stiftung Fellowship
- 1988 Jan Mitchell Prize (for a contribution to the study and understanding of the fine arts, awarded for the best book on art history in the English language)
- 1988 Association of American Publishers, Award for Excellence in Publishing (Arts, Literature and Language category)
- 1982 American Council of Learned Societies, senior fellowship
- 1977 American Council of Learned Societies, Social Science Research Council, dissertation prize

Professor Kaufmann holds a large number of additional awards and fellowships.

Exhibitions organized

- 2010–11 Exhibition “Hans Von Aachen” – scientific committee member: Suermont-Ludwig-Museum, Aachen; Kunsthistorisches Museum, Vienna; Prague Castle Administration, Prague
- 2006–07 Exhibition “Arcimboldo 1526–1593” – advisory committee member: Kunsthistorisches Museum, Vienna; Palais Luxemburg, Paris
- 1998 Exhibition “Weltharmonien” – consultant, scientific committee member. “Heinrich Junius”; Herzog Anton Ulrich Museum, Braunschweig and Prague
- 1999–00 Exhibition “Adriaen de Vries”; Nationalmuseum, Stockholm; Rijksmuseum, Amsterdam; J. Paul Getty Museum, Los Angeles
- 1998–99 Exhibition “Land of The Winged Horseman” – consulting curator: Walters Art Gallery, Baltimore (Chicago, 1999–2000)
- 1998 Council of Europe exhibition “1648: War and Peace in Europe” – advisor: Westfälisches Landesmuseum, Münster
- 1997 Exhibition “Rudolf II and Prague” – advisor and contributor: Prague Castle Collections

- 1989–90 Exhibition “Central European Drawings, 1680–1800. A Selection from American Collections” – guest curator: Art Museum, Princeton University; Art Museum, University of California; Santa Barbara University
- 1988–89 Exhibition “Kunst und Kultur in Prag um 1600” – advisor and contributor: Kunsthistorisches Museum, Vienna
- 1987 Exhibition “Effetto Arcimboldo” – scientific committee member, author, contributor: Palazzo Grassi, Venice
- 1982–83 Exhibition “Drawings from the Holy Roman Empire, 1540–1680. A Selection from North American Collections” – guest curator: Art Museum, Princeton University; National Gallery of Art, Washington, D.C.; Carnegie Institute, Pittsburgh

Committee member, advisor, session chairman

2008–present

International Committee of the History of Art, membre titulaire

2008–13 European Research Council Fellowships, selector

2008 International Congress of the History of Art, Melbourne, session co-chair

2006 International Colloquium sponsored by the Comité International de l’histoire de l’art, J. P. Getty Museum, Malibu, California, session co-chair

2006–present

Radcliffe Institute Fellowships, Harvard University, selector

2004–present

National Committee of the History of Art

2004–08 College Art Association, board of directors

2003–05 Renaissance Society of America, Germanic Studies field of study representative

2001–06 Advisory Committee, Educational Testing Service, Art History Advanced Placement Exam; chair 2005–2006

2000 International Congress of the History of Art, London, session co-chair

1997 Conference “Rudolf II and Prague”, Prague, session chairman, speaker, and final summary address

1996 Thirty Years’ War conference, Nijmegen and Kleve, session chairman and speaker

1992–95 CIES (Fulbright) Fellowships, selector

1997–03 Herder Institut, Marburg, Germany, advisory committee member

1993–97 American Academy in Berlin, advisor

1990–91 Soros Fellowship National Gallery of Art, selector

1989 International Symposium “Kunst und Kultur in Prag um 1600”, Kunsthistorisches Museum, Vienna, session chairman and speaker

1989 Symposium “The Art and Culture of Central Europe in the Eighteenth Century”, Princeton University, organizer

1987–present

Committee for Renaissance Studies, Princeton University (chair 1990–1993)

1987–90; 2004–13–present

American Council of Learned Societies, senior fellowships, selector

1987 International Symposium, Art and Culture at the Court of Rudolf II, National Gallery, Prague, session chairman and speaker

- 1985–90 American Council of Learned Societies – Czechoslovak Academy of Sciences Agreement, advisor and negotiator
- 1986–88 Newcombe Fellowships, Woodrow Wilson Foundation, selector
- 1985–91 J. P. Getty Center for the Arts and Humanities, consultant
- 1982 American Council of Learned Societies – Polish Academy of Sciences Cultural Agreement, advisor and participant; chief negotiator, 1987–1989
- 1982 Symposium “The Culture of the Holy Roman Empire”, Princeton University, organizer
- 1980–present
College Art Association, annual meetings: session chairman – 1980, 1984, 1988, 1993, 2000, 2004, 2009, 2011; speaker – 1977, 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003, 2010

Professor Kaufmann has given keynote lectures and served on habilitation, promotion, and tenure committees in Germany, Australia, USA and elsewhere.

Original publications

- Arcimboldo: Visual Jokes, Natural History, and Still-Life Painting*. Chicago and London, University of Chicago Press, 2009.
- (Ost-)Mitteleuropa als Kunstgeschichtsregion?* Leipzig, Leipziger Universitätsverlag, 2006.
- Painterly Enlightenment. The Art of Franz Anton Maulbertsch, 1724–1796, Chapel Hill and London*. University of North Carolina Press, 2005.
- Central European Drawings in the Crocker Art Museum, Sacramento*. London/Harvey Miller Publishers, Turnhout/Brepols, 2004.
- The Eloquent Artist. Essays on Art, Art Theory and Architecture, Sixteenth to Nineteenth Century*. London, Pindar Press, 2004.
- Toward a Geography of Art*. University of Chicago Press, Chicago and London, 2004.
- Court, Cloister, and City. The Art and Culture of Central Europe, 1450–1800*. London, Weidenfeld and Nicolson, and University of Chicago Press, Chicago, 1995; 2nd edition 1997.
- Höfe, Klöster, Städte. Kunst und Kultur in Mitteleuropa, 1450–1800*. Revised German translation. Dumont Verlag, Cologne, 1998 and Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1998.
- L'art en Europe Centrale*. French translation. Paris, Flammarion, 2001.
- The Mastery of Nature. Aspects of Art, Science, and Humanism in the Renaissance*. Princeton, Princeton University Press, 1993.
- Empire of Curiosity*. Japanese translation. Kousakusha, Tokyo, 1995.
- Central European Drawings, 1680–1800. A Selection from American Collections*. Princeton University Press, Princeton, 1989.
- The School of Prague. Painting at the Court of Rudolf II*. University of Chicago Press, Chicago and London, 1988. Revised and expanded version of *L'école de Prague*. Mitchell Prize awarded in 1988.
- L'école de Prague. La peinture à la cour de Rodolphe II*. Flammarion, Paris, 1985.
- Art and Architecture in Central Europe, 1550–1620: An Annotated Bibliography*. G. K. Hall, Boston, 1988. Revised and updated edition, ed. with Heiner Borggreffe and Thomas Fusenig. Marburg, Jonas, 2003.
- Drawings from the Holy Roman Empire, 1540–1680. A Selection from North American Collections*. Princeton University Press, Princeton, 1982.

Variations on the Imperial Theme in the Age of Maximilian II and Rudolf II. Garland (Outstanding Dissertations in the Fine Arts), New York and London, 1978.

Edited publications

Circulations: Writing the Global History of a Globalized Art. With Catherine Dossin and Béatrice Joyeux-Prunel. Forthcoming in 2014.

Mediating Netherlandish Art and Material Culture in Asia. With Michael North Introduction, contributor and co-editor. Amsterdam University Press, Amsterdam; University of Chicago Press, Chicago and London. Forthcoming in 2014.

Time and Place: The Geohistory of Art. With Elizabeth Pilliod. Introduction, co-editor. Aldershot and Burlington, VT: Ashgate, 2005.

Art Flamand et Hollandais Belgique et Pays Bas 1520–1914. Principal editor and author of key section on the pictorial arts. Citadelles et Mazenod, Paris, 2002.

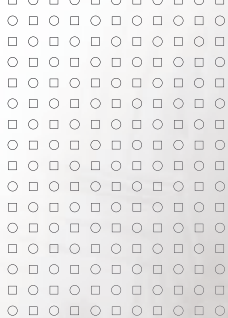
Oxford Bibliographies in Art History. Editor-in-chief, 2013.

Professor Kaufmann has published over 200 additional studies, essays and reviews in peer-reviewed journals.

Contact

Thomas DaCosta Kaufmann
146 Mercer Street
Princeton, N.J. 08540
E-mail: kaufmann@princeton.edu

Laudatio

Jiří Kroupa

Although the people present at this gathering of the Masaryk University academic community come from a variety of fields and backgrounds, we all have something in common: we have all experienced unforgettable moments and momentous dialogues in the presence of great men and women from our own fields of study. We have often wished to extend these fleeting moments, to preserve something in a lasting manner as a reminder for future times. That something may take on the form of an award, an honorary doctorate in fact, which our alma mater at times confers upon extraordinary figures of science and significant members of the academic community. It is a great honour for me to be able to present such a figure to you today.

Professor Thomas DaCosta Kaufmann, a Frederick Marquand Professor of Art and Archaeology at the University of Princeton, is a world-renowned art historian of the early modern period in general and of European painting of the Renaissance, Mannerism and the Baroque in particular. His research into Central European art constitutes a key segment of his scholarship, especially with respect to the art of the spectacular and magical court of Emperor Rudolf II in Prague. However, his interests range far and wide – from the art of Bohemia and Moravia to the Baroque of the Danube region, the Netherlands, northern Italy and Scandinavia. He has authored fourteen key monographs, several exhibition catalogues and a large number of scholarly studies and given a multitude of invited, academic and public lectures. He is a member of the Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts, the Royal Swedish Academy of Sciences and the Polish Academy of Sciences. As for the Czech Republic, Prof. Kaufmann has the distinction of being the first foreign holder of the František Palacký Medal, awarded by the Academy of Sciences of the Czech Republic for outstanding contributions to the social sciences. All of these accolades are conditioned not only by his research and studies, but also by his work as a university professor and mediator of scholarly collaboration in the humanities.

Thomas DaCosta Kaufmann graduated from cultural and intellectual history at Yale University, subsequently relocating to the Warburg Institute in London in order to pursue his dissertation on Renaissance theories of light in art and science under the supervision of Ernst H. Gombrich, likely the most significant art historian of the 20th century. Following a successful defence, he returned to the USA to focus on his doctoral thesis at Harvard University with James Ackermann as advisor – again, a key international figure of 20th century art history. In 1977, he moved to the University of Princeton where he has held the position of professor of art history since 1989.

His scholarly career began with research into Central European Renaissance and Baroque drawings found in North American collections, eventually leading to an exhibition of drawings from 1540 to 1680, held in Princeton in 1982. A second exhibition, this time mapping drawings from 1680 to 1800, was subsequently held in 1989. Monograph catalogues, issued at the launch of each exhibition, indicated a new approach to the art of drawing in early modern Central Europe. At the same time, Kaufmann also began researching Mannerist art at the court of Rudolf II, thus coming in contact with the Prague-based Institute of Art History

of the Academy of Sciences of the Czech Republic. His studies led to the publication of a monograph entitled *The School of Prague. Painting at the Court of Rudolf II*. Among other things, Kaufmann drew attention to the artistic quality of works produced by the international group of artists assembled by the emperor. The monograph received several prestigious awards in North America, including the Mitchell Prize for the best book on art history in English.

Kaufmann's book on the art of the RudolFINE court as well as his publications and articles focusing on this period were well received both in the Czech Republic and in the Central European milieu; it should come as no surprise that he is perceived as an esteemed and welcomed collaborator whose work has been featured at all exhibitions focusing on RudolFINE art at home and abroad to date. Prof. Kaufmann's excellent knowledge of the early modern Central European artistic space also led to his engagement in the comparative research of architecture, sculpture and painting on a more extensive geographical scale. This interest eventually led to the publication of a monograph in 1995: *Court, Cloister, and City. The Art and Culture of Central Europe, 1450–1800* is significant in many ways, not least because it was published at a time of renewed interest in research into early modern Central European and Danubian cultures. Small wonder that it became a much-cited work – both here in the Czech Republic and in German and Austrian scholarly circles.

This work eventually directed Prof. Kaufmann to his current research interests. Exposure to the Austrian and Moravian scholarly milieu became a significant contribution to a well-founded and inspirational volume entitled *Painterly Enlightenment* which focuses on the work of Franz Anton Maulbertsch, a fresco painter of the late Baroque. Kaufmann focused primarily on his works in late Baroque and Enlightenment Moravia. In addition, his interest in the more general supranational cultural identities of the Danube region as well as that of Scandinavia, the Baltic region and South America led to the completion of an extensive volume entitled *Toward a Geography of Art*. After all, this is a topic which comes up frequently, both in his studies and at lectures, in the sense of whether it is possible to construct a new geography of art history or indeed whether we can comprehend the global dimension of art itself, as associated with specific places and historical contexts.

Kaufmann's studies are held in extraordinarily high regard by the art history community, in large part thanks to the fact that his scholarship and his lecture activities significantly contribute to a consciousness of universality in the study of art history in a global context. His work with academic institutions, museums and universities all over the world and his activities with the Comité International d'Histoire de l'Art (CIHA) comprise further evidence of his endeavours. His continuing interest in world art history in a global sense and his efforts to understand the processes taking place in the art history community may be interpreted as the legacy of the early modern "république des lettres". This phrase first appeared in a 1417 letter written by Venetian humanist Francesco Barbaro to Poggio Bracciolini of Florence, extolling the virtues of his scholarship and emphasizing its significance and contribution to the humanist community at large. He added that the outcome of Poggio's studies "*huic litterariae republicae plurima adjumenta atque ornamenta contulerunt*". The same may be said of the work of Prof. Kaufmann, for it also provides the scholarly and art history community with both essential tools and decorative elements. With respect to the traditional "république des lettres", which may be said to include the Czech lands, Thomas DaCosta Kaufmann has done much to further our knowledge of art history in

a wider Central European context and to promote art historical and historical issues in collaboration with both the Academy of Sciences of the Czech Republic and a large number of Central European universities.

In awarding the degree of doctor honoris causa (dr.h.c.) in the field of art history to Thomas DaCosta Kaufmann on the occasion of his anniversary, Masaryk University acknowledges his mission to spread and reinforce the international prestige of art history, placing special emphasis on the art history of early modern Europe, and recognizes his endeavours to foster scholarly collaboration between North American and local academic communities.

In Brno on 9 October 2013

Prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc.

Department of Art History of the Faculty of Arts of Masaryk University

Speech

Thomas DaCosta Kaufmann

“Morava volá.” Moravia calls. The choice of this motto means something much different from what a short-lived political party intended when it used it on a poster to demand independence at the time of the breakup of Czechoslovakia two decades ago. Moravia and its capital Brno evoke for me the cosmopolitan antithesis of nationalistic provincialism. Moravia signifies much more as well than the margravate, the Czech land that lies at the crossroads of many countries. Questions concerning purely the art and culture of Central Europe drew me here at first, but the interpretations they have elicited have taken me on an expanding intellectual journey, ultimately leading to global art history.

“Morava volá” thus provides a useful metaphor for the place of this region in my own life, because Moravia has been calling me for a long time. It might otherwise seem surprising that I should stand here as the first foreign-born historian of art to receive this great honor from your august university. Unlike many other individuals whom the Masaryk University has honored with a doctorate, I have neither Czech parents nor ancestors, nor indeed relatives from any part of East Central Europe. (Although now I would very much like to!)

One of my great-great grandmothers was already buried in what is now New York City. A century later I was born in Manhattan, and regardless of my last name I did not grow up speaking German. Around 1630 the Dutch had founded a school in what was then New Amsterdam, and even after the English made it New York lessons were taught in Dutch until the 1770s. From the 1950s I went to that school for twelve formative years of my life, and the association with its rich traditions no doubt reinforced a life-long interest in history. The seventeenth-century connection also sparked a fascination with European history of the early modern period of the fifteenth to eighteenth centuries. The Thirty Years’ War of 1618–1648, which so gravely affected Moravia, has fascinated me from the time I was seven years old, when I used toy soldiers to fight imaginary battles. When I was fourteen I wrote a paper on the campaigns of the Swedish armies under Gustavus Adolphus – as you all know, in 1645 Swedish troops besieged Brno unsuccessfully. It was also important that my father took me on my first visit to Europe when I was eleven years old, because he wished that I have an experience that repeated his when his parents brought him at the same age to Europe in 1913. A photograph I frequently bring out records us on our trip in 1959, standing before a fountain with copies of sculpture by Adriaen de Vries in the courtyard of the Danish castle of Frederiksborg. Much later I published some essays on that Dutch-born sculptor, who served Rudolf II and Albrecht von Wallenstein/Valdštejn, so perhaps a seed was planted secretly.

After school I earned a bachelor’s and a master’s degree in cultural and intellectual history at Yale. Some of the first substantial research papers I wrote concerned cultural transfer, challenging the thesis of autochthonous intellectual developments; hence it seems I was already interested in transcultural relations and the circulation of ideas. From college classes and working during three summers at the Metropolitan Museum of Art in New York, I also soon became passionate about museums and art history. Because of these multiple interests I went to the Warburg Institute in London to pursue what was called combined historical

studies in the Renaissance. Although while I was there the Warburg still housed many scholars who had been transplanted from Central Europe, I was not yet led to study this region. However, Warburg himself had encouraged transgression of disciplinary and national boundaries, and the Institute inculcated an interest in the relation of art and science that has remained a strong current in my scholarship. Soon thereafter I became intrigued with the relation of art to occult and scientific interests at the imperial court of Rudolf II. Thus it was to see what relics remained of the imperial milieu in Prague that forty years ago I came to Czechoslovakia for the first time.

But this was also a time during the Cold War when east-west relations were becoming increasingly chilly. When I began research for my Harvard doctoral dissertation on collecting, ceremonial, and symbolism at the courts of two Habsburg emperors, I was not allowed to stay for more than thirty days at a stretch in Czechoslovakia, but had to live in Vienna, not just because that is where the main collections and archives pertaining to the Austrian branch of the Habsburgs are still located. Thence I came to Brno and Moravia for the first time in autumn 1974. What drew me here suggests some of the range of material of art historical interest what you can find: a book of drawings in the Dietrichstein collection, the stables by Fischer von Erlach in Lednice/Eisgrub, and frescoes by Franz Anton Maulbertsch, what was then a recent and has remained a continuing enthusiasm. Moravia has drawn me back ever since; I have traveled perhaps most intensively in this region during my extensive peregrinations throughout Central Europe.

The extent, aesthetic quality, and historical interest of what exists here and in general in the rest of Central Europe still astonish me. Even now that travel is easy few foreigners may be aware that outside of the tourist hub of Prague so much survives in so many places in the Czech Republic. From my early visits I wondered why no one had ever taught me much about anything in the region, nor written much in any western European language about the many wonderful monuments and works of art found here.

I realized that a veil of ignorance had been imposed in part because of the descent of the "iron curtain," and that consequently knowledge about this region and the importance of its art and culture needed to be more broadly disseminated. Foundations for future scholarship had to be laid even in this country. After completing my dissertation I therefore broadened the scope of my studies considerably, and began research on a general survey of painters active at the Prague court of Rudolf II, emperor from 1576 to 1612. A book with a catalogue of all their paintings included was lacking, and it is a sign of the neglect of this period that the book came out in French first in 1985, and then only later in a revised edition in English. Despite reservations by Anglophone academic editors, it was exceedingly well received; needless to say, Rudolfine studies have subsequently taken off.

In any case, while working on this project I also attempted to establish a corpus of drawings that would demonstrate that Americans could also study Central European art closer at hand in the Western Hemisphere. I traveled around North and South America searching for drawings (for that was what there still mainly is to see in collections in the Western Hemisphere) from Central Europe. The results were two survey exhibitions with catalogues of drawings from the sixteenth to eighteenth century, an inventory of Central European drawings in North America, and eventually the catalogue of the collection in Sacramento, California, the oldest of its kind in the Western Hemisphere, including drawings by little known artists from Moravia. These catalogues demanded that adequate categories be established, and so I came up with the Drawings from the Holy Roman Empire, a concept that

has taken hold, and Central European drawings, another idea that has caught on. The study of drawings also brought me to collections in Moravia; in Brno I established contacts in the early 1980s with Jiří Kroupa, then curator in the Moravian Gallery, now professor in the Masaryk University.

But beyond essays and reviews further foundations were still needed. I compiled an annotated critical bibliography of art historical literature on the sixteenth and seventeenth century in Central Europe, which appeared in 1988 and was revised published in a revised edition fifteen years later. Soon a great opportunity arose. The Vienna-born publisher Baron Weidenfeld was trying prevent his native Central Europe from being forgotten. He commissioned a general cultural history of art in Central Europe from 1450 to 1800. Eventually his desire to reintegrate central Europe into Europe was realized with the expansion of NATO and the European Union succeeded. These circumstances form the background to *Court, Cloister and City, The Art and Culture of Central Europe 1450–1800*, which was the first such general overview to appear in more than a generation; the book came out first in English in 1995, subsequently in revised editions in German, then in French translation.

The political circumstances that greeted the arrival of the book had changed since I started it, and suggest that scholarship is carried on in a larger context. I have long been involved with efforts to establish international academic contacts, which became especially important during the often tense times of the 1980s. Before the Velvet Revolution distinguished scholars like the art historian Pavel Preiss or the historian Josef Válka at this university were not allowed to teach in this country, where art history departments except that in Brno were not permitted to admit students. I helped forge the first official agreements between the American Council of Learned Societies and the Polish and Czechoslovak academies of Sciences. To give some sense of the atmosphere, however, initial discussions with the director of the former academic Institute of Art History had to be conducted clandestinely at a private home in Prague. While I was in Prague the American Consul General from Vienna surprisingly joined me for a meal, and he spoke openly and loudly. Later I realized why, when he was caught passing papers to Soviet agents, so I suppose he was looking me over. But the world opened soon thereafter, and I could host Prof. Kroupa along with four other Czechoslovak scholars at a conference in Princeton at the end of 1989.

In the quarter century since then much more in the region has changed. But the older cultural heritage of Moravia has continued to resonate. After publishing several volumes of collected essays, I wrote the first monograph in a foreign language to appear on Franz Anton Maulbertsch, whose best paintings are found in Moravia; the Masaryk University helped me greatly with obtaining pictorial documentation for the book. Related to this work I was happy to be able to celebrate the reopening of the church at Dyje near Znojmo after three decades, and collaborated on a small book on it with colleagues from Brno.

My own book was called *Painterly Enlightenment*, a notion with many overtones. One of the most compelling aspects of the culture of Moravia was determined by its place in the center of Europe, where in the past people of many ethnic origins and confessions met and exchanged ideas, and shared forms of art and architecture. Ideas and people originating here have also had an immense impact elsewhere in the world (think of Freud). In the eighteenth century Moravian Brethren (the Jednota bratrská) settled not so far from where I now live; a Moravian brother in Bethlehem, Pennsylvania wrote the first treatise on the theory and history art in the western hemisphere; in Bethlehem, too, Moravians constructed the first keyboard

musical instruments made in the United States; and I am happy to have a modern harpsichord made by a Moravian in Pennsylvania. A more recent immigrant who died Princeton was the Prague born German university professor Paul Frankl, whose family came from Moravia, and who – shortly before his emigration to Princeton – published his monumental *System der Kunstwissenschaft* in then still unoccupied Brno in 1938.

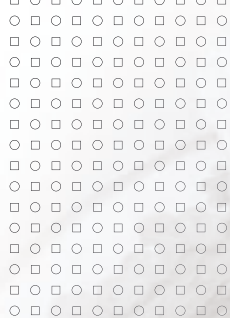
These are topics belong to the historiography of art history, on which I have lectured in Brno and also published, but they also suggest something more. In order to understand the culture of this region, one has to consider not only its unique historical context or historiography. Comprehending the complicated cultural conversations of Central Europe often means placing questions in a larger frame of reference. In dealing with Central Europe, one encounters the complexities of confessional and cultural differences, and deals with areas that have also remained largely outside the art historical canon. I thus had to consider what spatial as well as temporal categories or concepts were appropriate. Issues of identity, diffusion, exchange, circulation, centers, and peripheries involved led to questions of geography. Starting with studies of the Habsburgs in the east I became interested in the Habsburg Americas, parallel peripheral lands in the west. Spatial or local questions opened up issues of the geography of art, on which I have written essays, a booklet, a book, as well as editing with Elizabeth Pilliod a book on the geohistory of art.

Questions of the spatial dimension, of such matters as cultural exchange and circulation as they relate to the place of European art and architecture in the world bring up even larger issues. Questions of interchange, commerce, religious expression, reformation, war booty, collecting, and many others first suggested to me by the cultural history of Brno and Moravia have even farther echoes. During recent years I have thus been engaged with questions of world or global art history. Elizabeth Pilliod and I are now writing a world art history.

Finally I have hoped that the call I have heard will have resounded for others too. Through teaching I have tried to encourage international interests and contacts in the next generation. Last year I brought my seminar to Moravia. Princeton students had a memorable experience, as they not only saw monuments, but met their peers at the Masaryk University, and held a symposium whose papers have now been published. I hope that such connections will continue exist in the future when my voice is itself no more than echo. Morava volá.

Thank you very much for your attention.

Slavnostní slib

Vážený pane, dříve než Vám udělím hodnost, kterou jsme se rozhodli ocenit Vaše mimořádné vědecké zásluhy a vynikající schopnosti, je třeba zachovat starobylý zvyk, který od těch, jimž má být udělena akademická hodnost, vyžaduje, aby složili slavnostní slib.

Vážený pane, protože jste se zasloužil o rozkvět této univerzity a dal jste ostatním příklad hodný napodobení, žádám Vás pouze o to, abyste slíbil:

Především, že této univerzitě, která nese důstojné jméno Masarykovo, trvale zachováte věrnost a přátelství a že ji podle svých sil budete podporovat;

dále pak, že budete neustále dbát o rozvoj lidského poznání, aby se šířila pravda a aby její světlo zářilo jasněji;

a konečně, že takový, jakým jste se ukázal být, budete stále.

Zavazujete se k tomu a slibujete to na své dobré svědomí?

Zavazuji se a slibuji.

Poté, co jsem s vděčností přijal tento Váš slib, já, řádně ustanovený promotor, z moci svého úřadu Vás,

pane Thomasi DaCosta Kaufmanne,
jmenuji doktorem dějin umění,

Vaše jmenování veřejně vyhláшуji a uděluji Vám všechna práva a výsady, jež jsou s touto hodností spjaty. Na důkaz toho Vám do rukou předávám tento diplom s pečeti Masarykovy univerzity a dekoruji Vás zlatou pamětní medailí této univerzity.

Sponsio sollemnis

Antequam Tibi, vir illustrissime, dignitatem reddo, qua Te ob singularia de scientia merita nec non ob eximiis virtutes Tuas ornare decrevimus, mos ille antiquissimus nobis servandus est, quo ab illis, qui ad dignitates academicas promovendi sunt, sponsio sollemnis exigitur. Te, vir illustrissime, qui ad Universitatis nostrae decus augendum tantum contulisti nec non exemplar omnibus imitandum proposuisti, hoc solum rogo, ut spondeas:

Primum: Te erga hanc Universitatem, quae clarissimo nomine Masaryk gloriatur, eundem amicum atque fidelem animum in perpetuum esse servaturum eamque pro viribus Tuis adiuturum.

Dein: Te studia humanitatis colere perseveraturum, quo magis veritas propagetur et lux eius clarius effulgeat.

Denique: Te talem, qualem Te praestitisti, semper esse futurum.

Visne haec ex animi Tui sententia spondere ac polliceri?

Spondeo ac polliceor.

Postquam sponsionem a Te factam grato animo accepi, ego promotor rite constitutus ex auctoritate in me collata Te,

Domine Thoma DaCosta Kaufmann,
doctorem historiae artium

creo, creatumque renuntio, omniaque iura ac privilegia, quae hunc honorem sequuntur, in Te confero, in eiusque rei fidem hoc diploma Universitatis sigillo insignitum Tibi in manus trado et nummo memoriali aureo Universitatis nostrae Te orno.

Na obálce a v **textu** byly použity motivy
z nástěnných obrazů Franze Antona Maulbertsche (1724–1796)
v Manském sále zámku Kroměříž (foto: Tomasz Zwyrtek)
a v poutním kostele Bičovaného Spasitele v Dyji u Znojma
(foto: Aleš Flídr a Martin Mádl).

The cover and inside pages feature motifs
from murals by Franz Anton Maulbertsch (1724–1796) found in the
Mansky Hall of Kroměříž Castle (photographs by Tomasz Zwyrtek)
and the pilgrimage church of the Scourged Saviour in Dyje near Znojmo
(photographs by Aleš Flídr and Martin Mádl).

Vydal: Rektorát Masarykovy univerzity
Náklad: 300 ks
Editor: Pavla Oplatková
Redakce: Pavla Hudcová
Překlady textů: David Konečný
Foto výtvarných děl: Aleš Flídr, Martin Mádl, Tomasz Zwyrtek
Grafická úprava: EXACTDESIGN
Tisk: Tiskárna Didot, spol. s r. o.
1. vydání, 2013

www.muni.cz

